

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č.27/2016 Sb.

Se žáky ohroženými školní neúspěšností může pracovat výchovný poradce, metodik prevence i jiní pedagogičtí pracovníci školy.

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s dítětem a často také s rodinou dítěte. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat.

Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

- a)** osobnost dítěte – snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka
- b)** nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem)
- c)** žák-cizinec

Za školní neúspěšnost se v kontextu vzdělávání v naší škole považují situace, kdy:

- a)** se žákův prospěch v předmětu nebo ve více předmětech výrazně zhorší/o 2 nebo více stupňů ve čtvrtletí nebo pololetí/,
- b)** žák ve čtvrtletí nebo pololetí neprospívá v jednom předmětu nebo ve více předmětech/ 4-5, 5/,
- c)** žák přestává pravidelně docházet na vyučování – záškoláctví.

Řešení školní neúspěšnosti

Primárně je nutné podrobit dítě kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole. Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb pak umožní nastavit vhodná podpůrná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen zastavit svůj pokles výkonu a případně se vrátit mezi "školně úspěšné žáky" -spolupráce s PPP, SPC.

Kdo řeší:

-vyučující předmětu ve kterém žák selhává – informuje zákonné zástupce, třídního učitele, navrhuje opatření,

-třídní učitel – zajišťuje společné schůzky vyučujících a zákonných zástupců, pořizuje zápis ze schůzky, napomáhá při vypracování plánu pedagogické podpory,

-výchovný poradce – účastní se jednání se zákonnými zástupci žáků, vede dokumentaci žáků s IVP, vede evidenci žáků ohrožených neprospěchem/ve čtvrtletí, pololetí/, v případě nutnosti zajišťuje opatření.

Možná opatření jsou volena individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

1. poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění: kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z PPP.

2. odchylka v celkové úrovni inteligence: žáku bude stanoveno základní učivo, které po něm bude požadováno podle jeho možností a schopností, vhodné metody práce, motivace – zažití úspěchu, možnost opravit si známku, individuální konzultace ve vyučování i mimo něj, spolupráce s PPP – realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou.

3. žáci sociálně znevýhodnění: motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, vytvoření podmínek pro domácí přípravu i ve škole ve volných hodinách, přístup k internetu ve škole, práce s klimatem třídy a začleňování těchto dětí do majoritního kolektivu.

4. žáci s vysokou absencí jsou také často ohroženi školní neúspěšností: včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky – plán dostudování učiva a prozkoušení znalostí, konzultace s žákem a rodiči, kde se případně projedná harmonogram a různé způsoby podpory dítěte ke zvládnutí učiva.

Postup při řešení školní neúspěšnosti

Hlavním opatřením je jednoznačně zvýšená spolupráce s rodiči. Rodič má možnost zažádat o podpůrný program ve vzdělávání pro své dítě.

1. Od začátku školního roku se žák, který má z pedagogicko-psychologické poradny platné doporučení, vzdělává podle doporučených podpůrných opatření.

2. Žákovi, jehož prospěch je v daném čtvrtletí velmi slabý nebo nedostatečný, bude případně vypracován vyučujícím předmětu, ve kterém žák neprospívá, Plán pedagogické podpory. Za jeho koordinaci a realizaci odpovídá výchovný poradce a třídní učitel.

Formy a metody práce:

Pro úspěšnost podpůrného programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:

- podpůrný studijní plán, tj. stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním).
- zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu – dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem
- důslednost při vyžadování zadaných úkolů v rámci domácí přípravy
- užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu zkoušení, volba vhodné formy zkoušení, zadávání testů s možnou volbou správné odpovědi atd.
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, slovníky aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu, multisenzoriální pomůcky.
- individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací, doučování, i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva/ověřování pochopení výkladu/, častý verbální i neverbální kontakt se žákem v hodině, tolerance individuálního pracovního tempa, práce ve skupině, motivace, povzbuzení při plnění úkolu a ocenění správného vyřešení úkolu atd.
- vedení písemných záznamů o průběhu podpůrného programu – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a výchovnému poradci – informace o přístupu žáka k plnění povinností v časovém sledu
- domluva konzultační hodiny, doučování, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel telefonicky zve rodiče současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit.

Při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření je nezbytné opakování ročníku.

Základní podmínkou prevence školní úspěšnosti je pozitivní klima školy, důvěra žáků a rodičů k učitelům a vedení školy, vzájemný respekt a v neposlední řadě aktivní přístup a zájem učitelů o žáky.

Vypracovala: PhDr. Jitka Kartusová, výchovný poradce

26.8.2026

Strategie předcházení školní neúspěšnosti u žáků s JMJ – cizinců

/příloha k dokumentu Strategie předcházení školní neúspěšnosti žáků/

Žáci s jiným mateřským jazykem – žáci cizinci se bezesporu potýkají s mnoha problémy ve vzdělávání, které mohou vést ke školní neúspěšnosti a končit předčasným ukončením vzdělávání a přípravy na budoucí povolání. **Nejčastějšími problémy po nástupu ke studiu české školy jsou zejména:**

- špatná, nedostatečná znalost českého jazyka, která se jeví jako specifická překážka v učení a vyžaduje konkrétní metody práce ve výuce,
- projevy nedostatečné znalosti obsahu vzdělávání v české škole,
- „kulturní šok“ po příchodu do jiné země způsobující nepochopení mnoha situací, způsobující stres, projevy nedůvěry i agresivitu, uzavření se do sebe sama, odmítání komunikace.

Prvním nutným krokem je výuka českého jazyka a její posílení s důrazem na znalost české abecedy, psaní, čtení, výslovnost, na zvládnutí základů gramatiky a komunikace.

Žákovi cizinci je doporučeno vyšetření v PPP a podpora vzdělávání je následně nastavena dle Doporučení PPP. U žáků – cizinců, kteří jsou vzděláváni v ČR delší dobu/např. absolvovali poslední ročníky 2. stupně ZŠ/ bývá nastaven stupeň podpory 2, u žáků – cizinců, kteří nastoupili na SŠ bez předešlého vzdělávání v ČR, je nastavován stupeň podpůrných opatření 3 s případným doporučením vzdělávání dle IVP ve vybraných předmětech.

Modifikace metod a forem vzdělávání

- Jazyková podpora
- Podpora sociálního posilování
- Skupinová výuka/rozvoj komunikačních dovedností/
- Podpora jazykových kompetencí ve všech předmětech
- Vizualizace obsahu a procesu vzdělávání
- Pravidelná kontrola pochopení osvojeného učiva
- Kooperativní učení
- Individualizace časové dotace pro práci ve výuce
- Individuální přístup
- Možnost doučování a konzultací ve všech předmětech

Individualizace hodnocení

- Upřednostňování slovního, kriteriálního hodnocení
- Hodnocení dílčích kroků
- Rozvoj a posilování sebevědomí
- Rozvoj sebehodnocení u žáka

Intervence nad rámec výuky

- Odstranění bariér žák-škola, rodina – škola
- Upevnění pozice žáka ve škole a třídním kolektivu
- Pěstování pozitivního třídního klimu
- Posilování běžných komunikačních dovedností mimo vyučovací hodiny
- Pravidelná spolupráce a kontakty s rodiči žáka, důležité je získat důvěru rodičů
- Vzájemná spolupráce mezi učiteli
- Vyžadovat po žákovi plnění všech daných povinností, dodržování pravidel chování i pravidel Školního řádu.

Podporu vzdělávání žáka-cizince realizují vyučující v jednotlivých předmětech, koordinuje výchovný poradce či metodik prevence i ředitel školy.

Vypracovala: PhDr. Jitka Kartusová, výchovný poradce

26.8.2026